

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี

THE ROLES OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN PROMOTING THE IMPLEMENTATION OF
THE STUDENT CARE AND SUPPORT SYSTEM IN SCHOOLS UNDER THE LOPBURI
SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

วิลาวัลย์ ขำนิล¹, สรรชัย ชูชีพ², ภัสยกร เลาสวัสดิกุล³

Wilawan Khomnil¹, Sunchai Chucheeep², Phatsayakorn Laosawatdikul³

Corresponding Author E-mail: wilawankhomnil@gmail.com

Received: Jul 31, 2025; Revised: Sep 19, 2025; Accepted: Oct 08, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาระดับของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี และ 2) เปรียบเทียบระดับของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรีเมื่อจำแนกตามเพศ สถานภาพ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 298 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม มีความเชื่อมั่น 0.98 วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า

1. บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2. บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี เมื่อจำแนกตาม เพศ สถานภาพ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา, โรงเรียนมัธยมศึกษา

¹นักศึกษาลัทธิศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

¹Student in Master of Education Degree, Educational Administration, Thepsatri Rachabhat University

^{2,3}อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

^{2,3}Asvisor, Faculty of Education, Thepsatri Rachabhat University

Abstract

The purposes of this research were to 1) study the level of school administrators' roles in promoting the implementation of the student care system in schools under the Lopburi Secondary Educational Service Area Office, and 2) to compare the level of these roles when classified by gender, marital status, work experience, and school size. The sample consisted of 298 school administrators and teachers under the Lopburi Secondary Educational Service Area Office during the first semester of the 2024 academic year, selected through stratified random sampling. The research instrument was a questionnaire with a reliability coefficient of 0.98. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way analysis of variance (ANOVA).

1) Overall, the level of school administrators' roles in promoting the implementation of the student care system was at the highest level. 2) There were no significant differences in the level of these roles when classified by gender, marital status, work experience, and school size.

Keywords : Student Care and Support System, Roles of School Administrator, Secondary School

บทนำ

นอกจากปัญหาเรื่องความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาแล้วยังมีปัจจัยในด้านความรุนแรงที่ส่งผลให้นักเรียนเกิดปัญหาในการเรียนหรือการใช้ชีวิตจากรายงานการช่วยเหลือผู้ถูกรังแกด้วยความรุนแรงในครอบครัวปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 รอบ 6 เดือน (ต.ค. 66 – มี.ค. 67) มีจำนวน 1,296 ราย และมีปัจจัยที่ก่อให้เกิดความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับเด็กคือปัญหายาเสพติดและการเกิดบันดาลโทษ ส่งผลให้เกิดการทำร้ายร่างกาย ดุด่า ตู้อก ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นว่าเราจำเป็นต้องมีการปรับปรุงระบบการคุ้มครองเด็กในประเทศไทยโดย พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ที่ออกมา 21 ปี อาจจะไม่สามารถป้องกันและรับมือกับความท้าทายหรือความเสี่ยงใหม่ที่อุบัติขึ้นมาใหม่กับเด็กและเยาวชนในปัจจุบันได้ เช่น การใช้อินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ งานวิจัยประสิทธิภาพผลการคุ้มครองเด็กพบว่า บุคลากรในระบบคุ้มครองเด็กยังขาดความเข้าใจ (รายงานการช่วยเหลือผู้ถูกรังแกด้วยความรุนแรงในครอบครัว ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567: ออนไลน์)

จากรายงานผู้ป่วยที่มารับบริการด้านจิตเวชข้อมูลจากคลังข้อมูลการแพทย์และสุขภาพกระทรวงสาธารณสุข (HDC) ประจำปีงบประมาณ 2566 ปรากฏว่า เยาวชนในจังหวัดลพบุรีที่มีอายุอยู่ในระหว่าง 11-25 ปี เข้ารับการรักษาด้วยโรคทางจิตเป็นจำนวนมากถึง 32,434 ราย โดยจำแนกเป็น โรคซึมเศร้า 4,784 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.74 โรควิตกกังวล 4,695 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.74 ติดแอลกอฮอล์และสารเสพติด รวม 4,737 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.60 กรณีตั้งใจฆ่าตัวตายหรือทำร้ายตนเอง จำนวน 615 คน คิดเป็นร้อยละ 1.89 (กรมสุขภาพจิต. 2567: ออนไลน์) ในขณะที่สถิติความรุนแรงมีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้นดังนั้นโรงเรียนต้องเป็นสถานที่แห่งความหวังและโอกาสให้นักเรียนเรียนรู้และพัฒนาทักษะและประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการเจริญเติบโตได้อย่างปลอดภัย ในฐานะผู้มีหน้าที่คุ้มครองสิทธิตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ครูและผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำหน้าที่รับฟังเสียงเด็กทุกคนในห้องเรียนและปกป้องเขาจากความรุนแรงทุกรูปแบบ (องค์การยูนิเซฟแห่งประเทศไทย. 2565: ออนไลน์)

สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงผลประโยชน์อันสูงสุดของผู้เรียนเป็นหลัก จึงต้องจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ทั้งยังต้องจัดการเรียนการสอนที่ครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะ สมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์รวมทั้งสอนให้นักเรียนมีทักษะชีวิตเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 หมวด 4 มาตรา 26 โดยให้โรงเรียนมีการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของนักเรียนด้วยการใช้กระบวนการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ขั้นตอนคือ 1) รู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล 2) คัดกรองนักเรียน 3) ส่งเสริมพัฒนานักเรียน 4) ปกป้องและแก้ไข้ปัญหา และ 5) ส่งต่อนักเรียน โดยสามารถนำไปปรับใช้ตามความโดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการดังกล่าว และมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ให้การสนับสนุนในการดำเนินการ และยังคงอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2561, หน้า1)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรีได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นอย่างมากจึงปรากฏเป็นกลยุทธ์ของสำนักงานเขตพื้นที่ในกลยุทธ์ที่1การส่งเสริมการจัดการศึกษาให้มีความปลอดภัยจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ และ กลยุทธ์ที่ 2 เพิ่มโอกาสและความเสมอภาคการศึกษาให้กับผู้เรียนทุกคน (สารสนเทศทางการศึกษา สพม.ลพบุรี2566, หน้า6) เพื่อสนองกลยุทธ์ดังกล่าว ทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรีจึงจัดให้มีโครงการส่งเสริมพัฒนาการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (รายงานผลการดำเนินงาน สพม.ลพบุรีประจำปีงบประมาณ 2566,หน้า77) ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่าหน้าที่ของสถานศึกษาหรือโรงเรียนในสังกัด ต้องจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมพฤติกรรม หรือ นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนายิ่งขึ้นขณะเดียวกันก็ป้องกันและแก้ไข้ปัญหาสำหรับนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลในการนำเสนอหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไปดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทในการส่งเสริมให้ครูพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรีเมื่อจำแนกตามเพศ ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

1.1 ความหมายของบทบาท

สุรัตน์ จันทโช (2566: 14) จิราภรณ์ คงสุวรรณ (2565: 15) สมชาย แสงทอง (2561: 17) นฤมล อรุโณทัย (2561, หน้า13) ศักดิ์ชัย ภูเจริญ (2559, ออนไลน์) อมรรัตน์ เรืองสกุลพัฒนา (2559, หน้า11) กษพรณ โรจนวิฑิตพงศ์ (2559, หน้า 6) สรุปได้ว่า บทบาท คือ พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมาในการดำเนินงานหรือปฏิบัติงานตามสถานภาพที่ตนเองได้รับ โดยมีการผสมผสานไปด้วยความรู้ ประสบการณ์ ความสามารถ ตามความต้องการของตนเอง ร่วมกับความรับผิดชอบที่มี การกำหนดให้ต้องปฏิบัติในตำแหน่งนั้น ๆ

1.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท

ทฤษฎีของบทบาทเมอร์ตัน (Social Theory and Social Structure) ทฤษฎีบทบาทของกู๊ด (Good's role theory. 1973) ทฤษฎีบทบาทของโฮมันน์ (Homan's role theory. 1991) สรุปได้ว่า ทฤษฎีบทบาท คือ การแสดงพฤติกรรมหรือการปฏิบัติงานของแต่ละคนโดยจะมีตัวกำหนดบทบาทหน้าที่ ตำแหน่งหรือสถานภาพที่เราได้รับของแต่ละบุคคล หากมีตำแหน่งหรือสถานภาพที่เปลี่ยนไป บทบาทของเราก็จะเปลี่ยนตามไปด้วย

1.3 ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา

เสนาะ ตีเยาว์. (2558: 14) ถวิล อรัญเวศ (2560: 5) บวร เทศารินทร์ (2560: ออนไลน์) พูลศรี จันทร์ ผ่อง (2561: 10) ลานนา รักงาม (2563: 10) ศรีธัญญา โนนคู่เขตโขง (2563: 15) สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาหมายถึง ตำแหน่งที่เป็นผู้บริหารในหน่วยงานทางการศึกษา โดยมีงานเกี่ยวกับการวางแผน การดำเนินงาน การประสานงาน การควบคุมดูแล การนิเทศงาน ตลอดจนการกำกับและติดตามประเมินผลทั้งด้านวิชาการ ด้านการปกครอง ธุรการหรือการบริหารงานทั่วไป รวมถึงความสัมพันธ์กับชุมชนและปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.4 ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา

ขวัญพิชชา มิแก้ว (2562: 12) อนุชิต สุขกลี (2560: 13) กฤติกา วงศ์ใหญ่ (2558: 2) สำนักงานเลขาธิการ ศรศสา (2548: 8) การ์ดเนอร์ (Gardner. 1989: 21) ปีเตอร์ส (Peters. 2004: 221) สรุปได้ว่า ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา คือ การที่ผู้บริหารสถานศึกษานั้นมีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบาย รวมถึงนโยบายต่าง ๆ ของสถานศึกษา ไปสู่การลงมือปฏิบัติ อีกทั้งยังมีการกำหนดและติดตามผลการปฏิบัติงาน รวมถึงการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ

1.5 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

สำนักงานเลขาธิการ ศรศสา (2557: 5-6) พรชัย ภาพันท์ (2547: 47) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ (2545: 24) สมิท (Smith. 1974: 28) เฮอร์เซย์ และ บลานชาร์ด (Hersey and Blanchard. 1993: 143) สรุปได้ว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง การกระทำของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกตามหน้าที่ที่ตนได้รับมอบหมาย ซึ่ง การแสดงออกนั้นถูกกำหนดโดยความคาดหวังของสังคมหรือของบุคคลในองค์กร

2. แนวคิดเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.1 ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

อัจฉรา สอนโว (2560: 7) ปุณยทรัพย์ พันธ์วัฒน์ (2559: 12) จุติกรณ์ นิสสัย (2558: 11) กระทรวงศึกษาธิการ (2552: 12-13) กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2554: 113) สรุปได้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจนและเครื่องมือ การดำเนินงาน มีมาตรฐาน มีหลักฐานการดำเนินงานที่สามารถตรวจสอบได้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพอย่างเป็นระบบ โดย

มี ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานและ มีการประสานความร่วมมือกับ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

2.2 ความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

บุปผาชาติ เข็มวิชัย (2558: 9) สุทัศน์ เอี่ยมแสง (2558: 9) สรุปได้ว่า ความสำคัญและความจำเป็นของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอน มีขอบข่ายโครงสร้างในการดำเนินงาน มีวิธีการและเครื่องมือ ที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพ หลักฐานการดำเนินงานที่ตรวจสอบได้เป็นการพัฒนาให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกายจิตใจ สติปัญญาความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนมีวิถีชีวิตที่สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ผู้เกี่ยวข้องต้องมีความเข้าใจและมีแนวคิดไป ในทางเดียวกัน ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันในการดำเนินงานตาม เหมาะสมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริม พัฒนาควบคุม และแก้ไขประพฤตินักเรียนให้อยู่ใน ระเบียบวินัยให้เกิดความสงบเรียบร้อยในการอยู่ร่วมกันและเป็นคนดีของสังคม

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

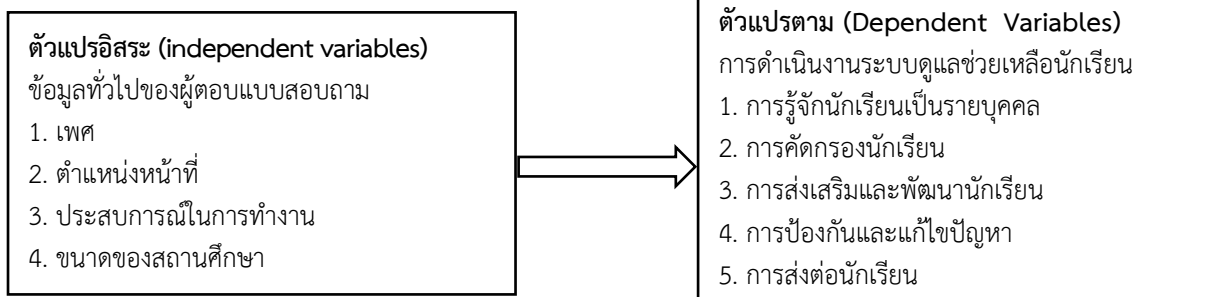
กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2554: 131) สรุปได้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น หมายถึง กระบวนการส่งเสริมพัฒนา ป้องกันและ แก้ไข ปัญหา เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามที่ โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติที่ชัดเจน พร้อมทั้งมีวิธีการและ เครื่องมือ ที่ได้มาตรฐาน มีคุณภาพ และมีหลักฐานการดำเนินงานที่ตรวจสอบได้ โดยมี ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการปฏิบัติงาน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา ได้แก่ ผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร รวมถึงครูทุกท่าน โดยมีกระบวนการดำเนินงาน 5 ขั้นตอนได้แก่ รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล คัดกรอง ส่งเสริม ป้องกัน และส่งต่อ

3. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: ก) จริยา นิยมสวัสดิ์ (2557) สรุปได้ว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การดำเนินงานที่ตรวจสอบได้กระบวนการและขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีองค์ประกอบ สำคัญ 5 ประการ คือ

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน
4. การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขนักเรียน
5. การส่งต่อนักเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรีแตกต่างกันเมื่อจำแนกตามเพศ ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยมุ่งศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตปทุมธานี ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 63 คน และครูจำนวน 1,091 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 1,154 คน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู จำนวน 298 คน จากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
ลพบุรี ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของยามาเน่ (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หรือมีความคลาดเคลื่อน 0.05
(Yamane Taro. 1973: 1089) ประกอบด้วยผู้บริหาร 45 คน และครู 253 คน จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified
Random Sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (questionnaire) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) ประกอบด้วยเพศ ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (rating scale)
5 ระดับ (สุวรรีย์ ศิริโคคาภิรมย์, 2546: 139-140) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 40 ข้อ แบ่งเป็น 5
ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล ด้านที่ 2 การคัดกรองนักเรียน ด้านที่ 3 การส่งเสริมพัฒนานักเรียน
ด้านที่ 4 การป้องกันและแก้ปัญหา ด้านที่ 5 การส่งต่อ โดยมีเกณฑ์ให้จำแนกคะแนนตาม แนวทางการสร้างเครื่องมือวัดของ
ลิเคิร์ต (Likert)

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามฉบับนี้ไปตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน โดยวิเคราะห์จากการหาค่า IOC มีค่า 0.60 – 1.00 และนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตอนที่ 2 เท่ากับ 0.98

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. ขอนหนังสือจากคณะกรรมการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลไปยังโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี

2. เมื่อโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรีอนุญาตให้เก็บข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างให้การตอบแบบสอบถาม

3. จัดส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล พร้อมแบบสอบถามไปถึงผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 298 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 45 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 253 คน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำแบบสอบถามในรูปแบบของ Google form เพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูลและเข้าถึงผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้อย่างรวดเร็ว

4. ผู้วิจัยติดตามแบบสอบถาม ใน Google form ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์ต่อไป

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ห้พบาพของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสพบุรี

1. ผลการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน	ระดับของบทบาท		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.73	0.30	มากที่สุด
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.70	0.40	มากที่สุด
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนา	4.63	0.32	มากที่สุด
4. ด้านการป้องกันแก้ไข้ปัญหา	4.65	0.35	มากที่สุด
5. ด้านการส่งต่อนักเรียนนักเรียน	4.52	0.55	มากที่สุด
ภาพรวม	4.64	0.32	มากที่สุด

จากตาราง 1 บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.32) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไป ลำดับแรกดังนี้ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.30) 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.40) 3) ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.35) และ 4) ด้านการส่งเสริมและพัฒนา ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.32) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการส่งต่อนักเรียนนักเรียน ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.55)

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี จำแนกตามเพศ

การดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	เพศ				t	p
	หญิง (177คน)		ชาย(121คน)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล	4.73	0.29	4.75	0.33	-0.526	.599
2. ด้านการคัดกรองผู้เรียน	4.68	0.42	4.72	0.37	-0.758	.449
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน	4.61	0.35	4.65	0.28	-1.231	.219
4. ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา	4.64	0.34	4.66	0.35	-0.214	.831
5. ด้านการส่งต่อ	4.47	0.59	4.58	0.47	-1.782	.076
ภาพรวม	4.63	0.33	4.67	0.30	-1.173	.242

จากตาราง 2 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี จำแนกตามเพศ พบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้านแล้วพบว่า ไม่แตกต่างกันในทุกรายด้าน

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี จำแนกตามสถานภาพ

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	สถานภาพ				t	p
	ผู้บริหาร (45คน)		ครู(253คน)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล	4.71	0.32	4.74	0.30	-0.472	.637
2. ด้านการคัดกรองผู้เรียน	4.72	0.29	4.69	0.42	0.643	.522
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน	4.68	0.23	4.62	0.34	1.589	.116
4. ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา	4.67	0.28	4.65	0.36	0.417	.678

5. ด้านการส่งต่อ	4.57	0.49	4.51	0.56	0.794	.430
ภาพรวม	4.67	0.26	4.64	0.33	0.721	.474

จากตาราง 3 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี จำแนกตามสถานภาพ เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้านแล้วพบว่า ไม่แตกต่างกันในทุกๆ ด้าน

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	p
1. ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	.284 27.319 27.603	2 295 297	.142 .093	1.534	.217
2. ด้านการคัดกรองผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	.021 47.356 47.377	2 295 297	.010 .161	.065	.937
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	.164 30.844 31.008	2 295 297	.082 .105	.786	.456
4. ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	.086 35.622 35.708	2 295 297	.043 .121	.355	.701
5. ด้านการส่งต่อ	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	.103 88.401 88.505	2 295 297	.052 .300	.173	.841
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	.105 30.443 30.549	2 295 297	.053 .103	.551	.601

จากตาราง 4 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานพบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้านแล้วพบว่า ไม่แตกต่างกันในทุกๆ ด้าน

ตารางที่ 5 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	p
1. ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	.345 27.258 27.603	2 295 297	.173 .092	1.868	.156
2. ด้านการคัดกรองผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	.128 47.249 47.377	2 295 297	.064 .160	.399	.671

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	Df	MS	F	p
3.ด้านการส่งเสริมและพัฒนา ผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	.081 30.928 31.008	2 295 297	.040 .105	.384	.681
4.ด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหา	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	.256 35.452 35.708	2 295 297	.128 .120	1.064	.346
5. ด้านการส่งต่อ	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	.344 88.161 88.505	2 295 297	.172 .299	.575	.563
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	.165 30.383 30.549	2 295 297	.083 .103	.802	.449

จากตาราง 5 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาพบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายด้านแล้วพบว่าไม่แตกต่างกันในทุกรายด้าน

อภิปรายผล

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี

1.1 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี ตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา โดยมีการกำหนดนโยบายหรือแนวทางสนับสนุนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ครูที่ปรึกษาและบุคลากรทางการศึกษาได้จัดทำตามขั้นตอน 5 ขั้นตอนอย่างเป็นระบบ รวมถึงต้นสังกัดอย่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรีก็เล็งเห็นถึงความสำคัญจึงจัดกิจกรรมพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ลพบุรี ได้แก่ 1) กิจกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) กิจกรรมการคัดกรองนักเรียน 3) กิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) กิจกรรมการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขนักเรียน 5) แบบบันทึกการส่งต่อนักเรียน ผ่านระบบ Student Care Solution คือ "ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและบริหารจัดการสถานศึกษา" ที่ทำงานบนคลาวด์คอมพิวเตอร์ (Cloud Computing) และให้บริการผ่านทางระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Software as a Service) เน้นในเรื่องการติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองเป็นหลัก ผ่านทางโปรแกรมบนโทรศัพท์มือถือ (Mobile Application) โปรแกรมไลน์ (LINE Application) และทางข้อความสั้น (SMS) อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 (2567: 2) ในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย มุ่งสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษาเพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นของสังคม และป้องกันภัยคุกคามในชีวิตทุกรูปแบบ โดยมีการดำเนินการตามแผนและมาตรการด้านความปลอดภัยให้แก่ผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ในรูปแบบต่าง ๆ อย่างเข้มข้น ปลูกฝังทัศนคติ พฤติกรรม และองค์ความรู้ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์และไซเบอร์อย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้เชื่อมโยงกับนโยบายการบริหารงานของพลตำรวจเอก เพิ่มพูน ชิดชอบ รมว.ศธ. และนายสุรศักดิ์ พันธุ์เจริญวรกุล รมว.ศธ. ในการส่งเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม สร้างความตระหนักรู้และจิตสำนึกในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พัฒนาระบบ และภารกิจด้านความปลอดภัยของทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยบูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วน โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)

ภายใต้การนำของ ว่าที่ร้อยตรี ธนุ วงษ์จินดา เลขาธิการ กพฐ. ได้กำหนดนโยบายสำคัญให้สถานศึกษามีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และดำเนินการอย่างจริงจังต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เต็มเดช ไชยสำโรง จิตพัฒน์ ทิรัญนิธินำ และสมชัย พุทธา (2566: บทคัดย่อ) ที่ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา ส่งผลต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และยังสอดคล้องกับการวิจัยของอัจฉราพร มานะกิจ (2567: บทคัดย่อ) ที่ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประชุมคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องให้มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาและนำแผนการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางปฏิบัติในการแบ่งกลุ่มนักเรียน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควร จัดประชุมร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่ออธิบายบทบาทของการแบ่งกลุ่มนักเรียน และความสำคัญของการมีส่วนร่วมนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น หลักเกณฑ์ทางวิชาการ ผลการเรียนรู้ ความต้องการพิเศษของนักเรียนสร้างแนวปฏิบัติในการแบ่งกลุ่มนักเรียนที่ชัดเจน โปร่งใส และเป็นธรรม โดยยึดหลักประโยชน์สูงสุดของนักเรียนสรุปเป็นเอกสารแนวทาง และเผยแพร่ให้ครู นักเรียน และผู้ปกครองรับทราบ

1.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการประชุมชี้แจงนักเรียนให้เข้าใจและเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมโฮมรูมอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควร กำหนดให้มีการประชุมนักเรียนตามช่วงชั้นหรือระดับชั้นอย่างสม่ำเสมอ เช่น รายไตรมาส หรือภาคเรียนละ 2 ครั้ง จัดอบรมหรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูที่ปรึกษา เพื่อเสริมทักษะในการจัดโฮมรูมที่น่าสนใจและตรงกับบริบทของนักเรียน นำผลมาพัฒนาปรับปรุงรูปแบบการชี้แจงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

1.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูที่ปรึกษาร่วมกันวิเคราะห์ผลการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนอย่างเป็นระบบ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดการประชุมอย่างสม่ำเสมอ (เช่น เดือนละ 1 ครั้ง) เพื่อให้ครูที่ปรึกษาได้ร่วมกันทบทวนปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนในชั้นเรียน เปิดโอกาสให้ครูแต่ละระดับชั้นได้แลกเปลี่ยนแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาที่ได้ผลโดยการนำ PLC ส่งเสริมให้ครูที่ปรึกษาจัดทำแฟ้มสะสมงานของนักเรียน หรือระบบบันทึกข้อมูลนักเรียนรายบุคคล (Student Record) กำหนดกรอบการประเมินผลการดำเนินงานของครูที่ปรึกษาในด้านการดูแลนักเรียน เช่น ทุกภาคเรียน และ นำผลการวิเคราะห์มาใช้ปรับปรุงแนวทางการดูแลนักเรียนทั้งเชิงป้องกันและเชิงแก้ไขในอนาคต

1.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีระบบกำกับติดตามผลการดำเนินงานการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและนอกสถานศึกษาของครูที่ปรึกษาและครูที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควร จัดทำแนวปฏิบัติ (Protocol) ในการส่งต่อนักเรียน โดยแยกตามประเภทของปัญหา เช่น ด้านพฤติกรรม ด้านจิตใจ ด้านการเรียน หรือด้านครอบครัว ระบุขั้นตอน วิธีการ และผู้รับผิดชอบแต่ละระดับให้ชัดเจน เช่น ครูที่ปรึกษา ฝ่ายแนะแนว ผู้บริหาร หน่วยงานภายนอก จัดอบรมให้ครูที่ปรึกษาและครูที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งต่อ การเก็บข้อมูล การสื่อสารกับหน่วยงานภายนอก และจรรยาบรรณในการดูแลข้อมูลของนักเรียน นำผลมาปรับปรุงแนวทางให้มีความเหมาะสมกับบริบทโรงเรียนมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1. ควรศึกษาแนวทางในการส่งเสริมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้ได้แนวทางที่ชัดเจนในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและจะช่วยให้โรงเรียนสามารถวางแผนระบบดูแลได้อย่างเป็นระบบ มีการจัดสรรหน้าที่ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในการดำเนินการตามกระบวนการอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2. ควรศึกษาการพัฒนาแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรีเพื่อให้ได้รูปแบบที่มีประสิทธิภาพ และสามารถพัฒนาเป็น **ต้นแบบ** หรือ **Best Practice** สำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี ทั้งด้านภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ และสังคม

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบและเข้าใจว่า **อะไรคือปัจจัยส่งเสริม อะไรคืออุปสรรค** ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับเขตพื้นที่ เมื่อทราบปัจจัยที่มีผลกระทบอย่างชัดเจน จะสามารถ **กำหนดแนวทางการพัฒนาและการบริหารจัดการที่เหมาะสม** ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของเขตพื้นที่การศึกษา และสามารถวางแผนเชิงกลยุทธ์ได้แม่นยำยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรมสุขภาพจิต. (2563). **ห่วงปัญหาความรุนแรงในครอบครัว**. สืบค้นเมื่อ 11 ตุลาคม 2567 จาก

<https://dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=30544>.

กรมสุขภาพจิต. (2554). **คู่มือการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับครูที่ปรึกษา**. กรุงเทพฯ: กระทรวงสาธารณสุข.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2567). **รายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

จันทร์ฉาย ไทรัตน์. (2561). **การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

จิราภรณ์ คงสุวรรณ. (2565). **บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

เต็มเดช ไชยสำโรง, จุติพัฒน์ ธีรฤทธิธำรง, & สมชัย พุทธา. (2566). **การศึกษาการบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลกระทบต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต**

3. วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย (สพบท.), 5(4), 102–115.

นิชากรณ์ เหล่าเขตกิจ. (2560). **แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร** (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

สมบูรณ์ แก้วทุย. (2566). **การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน กลุ่มเพชรชนแดน อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยพายัพ.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี. (2567). **ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาปีการศึกษา 2567**. สืบค้นเมื่อ 14 ตุลาคม 2567 จาก <https://www.sesalop.go.th/category/ข้อมูลสารสนเทศ/>

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2548). **หลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). **แผนแม่บทการพัฒนาศักยภาพคนไทยตามช่วงวัย พ.ศ. 2561–2579**. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

- สุรัตน์ จันทโซ. (2566). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผันที่ส่งผลต่อการประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อ
การเรียนการสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดวิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สุวรีย์ ศิริโกศาภิรมย์. (2546). จิตวิทยาสำหรับครู. (หน้า 139–140). โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- องค์การยูนิเซฟแห่งประเทศไทย. (2565). สืบค้นเมื่อ 11 ตุลาคม 2567 จาก
<https://opendata.nesdc.go.th/dataset/ca692f66-7a1c-40a4-8b01-cdaac929b12e/resource/f01d1e60-1777-4095-9ba6-c702e7c08cdb/download/3.-6-2567-v-2.pdf>
- อัจฉรา สอนโว. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตภาคกลาง
 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ
โรฒ.
- Good, C. V. (1973). Dictionary of education (3rd ed.). New York: McGraw-Hill.
- Homan, A. C. (1991). The social psychology of intergroup relations. London: Routledge.
- Merton, R. K. (1968). Social theory and social structure (Rev. ed.). New York: Free Press. (พิมพ์ครั้งแรกปี
1949)